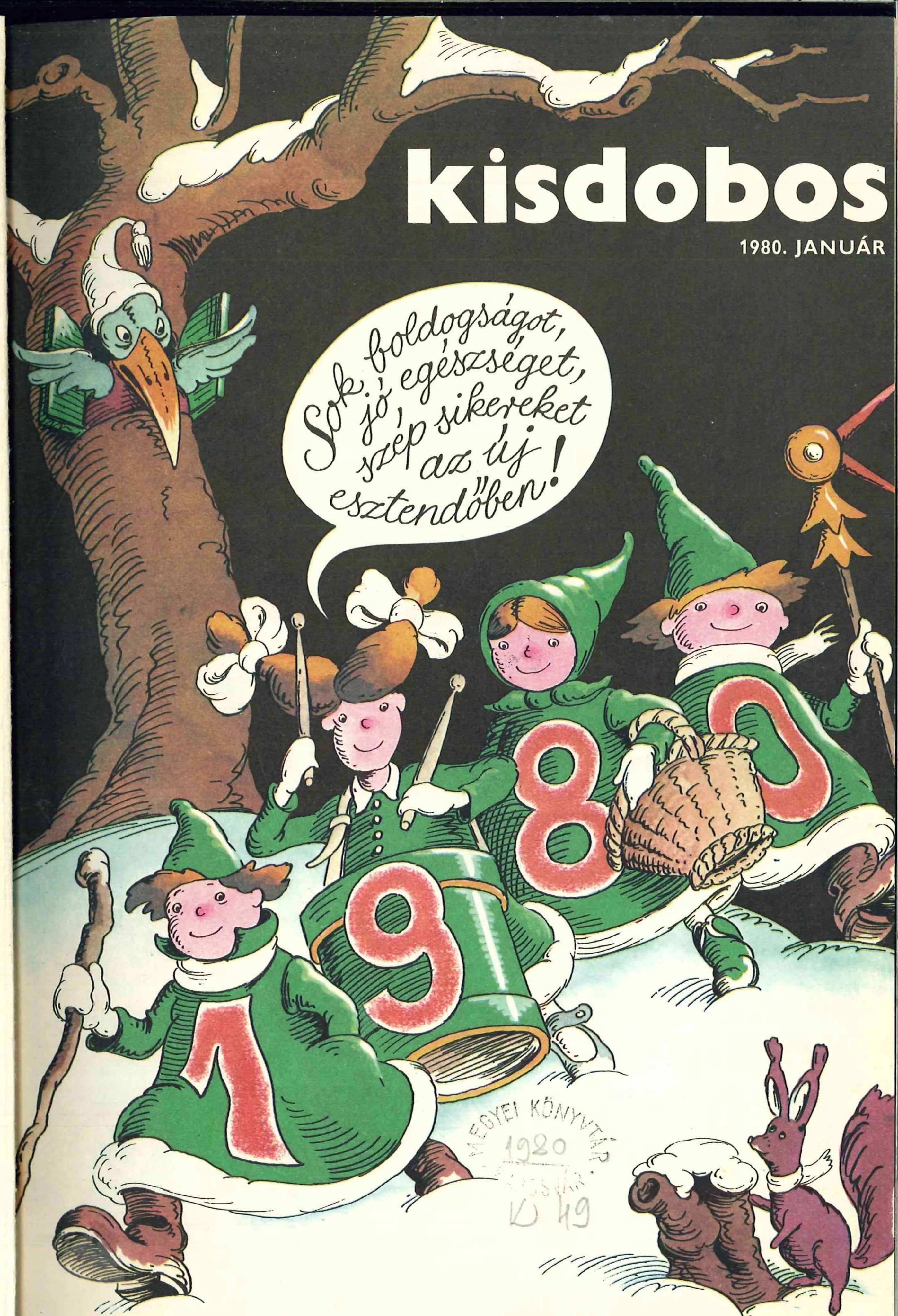

kisdobos
1980. JANUÁR
Sok boldogságot, jó egészséget, szép sikereket az új esztendőben!
1980
MEGYEI KÖNYVTÁR
1980
K 49

Arany János

Alkalmi vers (részlet)

Kívül, belül maradjon
Békében az ország;
A vásárra menőket
Sehol ki ne fosszák.
Béke legyen a háznál
És a szívredőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

A bíró is, mint eddig,
Tisztét jól betöltse:
Víz kedviért a babát
Soha ki ne öntse;
Emberiség, igazság
Egyik serpenyőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

Zenebona, babona,
Huzavona vesszen!
Visszavonás, levonás
minket ne epesszen.
Legyen egység, türelem,
Hit a jövendőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

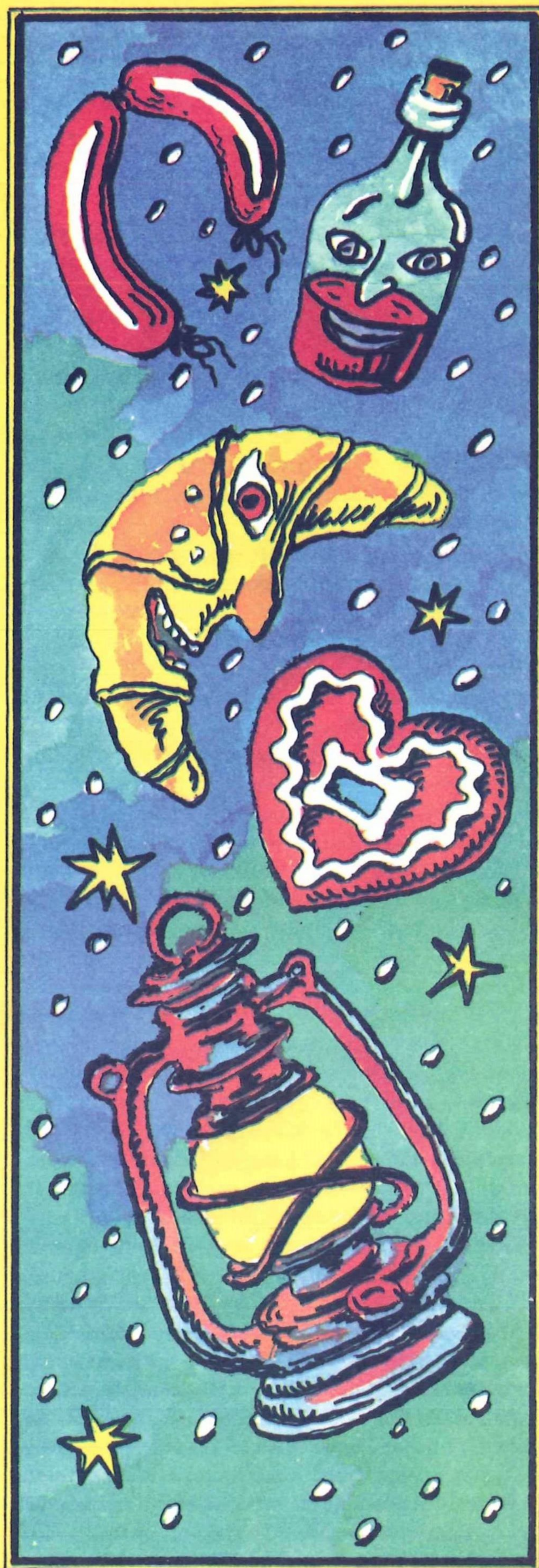
Adjon Isten minden jót
Ez új esztendőben:
Fehér kenyér dagadjon
Fűzfa tekenőben;
Bor, búza, kolbász
Legyen mindig bőven;
A patikát felejtsük el
Ez új esztendőben!

Népköltés

Nagy László

Adjon az Isten

Adjon az Isten
szerencsét,
szerelmet, forró
kemencét,
üres vékámba
gabonát,
árva kezembe
parolát,
lámpámba lángot,
ne kelljen
korán az ágyra
hevernem,
kérdésre választ
ő küldjön,
hogy hitem széjjel
ne dűljön.
Adjon az Isten
fényeket,
temetők helyett
életet —
nekem a kérés
nagy szégyen,
adjon úgyis, ha
nem kérem.

Felvidéki András rajzai

NAGY FRANCISKA

KÖZBEN A KECSKE BODZÁT ESZIK

Miska felébredt. Dideregve előmászott a boglyából, s míg ócska ruhájáról tenyerével lesöprögette a szénaszálakat, körülnézett. A mezőn kanyargó gyalogút mentén zörgő kukoricásokat, letarolt szántóföldeket látott, távolabb egy kopaszodó akácerdőt. A Nap őszi párák mögött sápadozott az égen. A rongyos legény megörült a Napnak.

— Hohó! Ma nem ázik el a kabátom! — kiáltotta.

A Nap erre nem mondott semmit, csak Miska gyomra kordult egy nagyot. A legény a hasára nézett és széttárta a karját:

— A krumplit rég kiszedték, répa sincs a földben, a lófogú kukorica kőkeményre érett, nem lehet már parázson sütni. Hát akkor meg mit akarsz? Elhallgass te!

Miska gyomrát nem érdekelték a kifogások. Korgott tovább, hangosan hirdetve, hogy gazdája világcsavargó, akinek nincsen háza, ágya, vánkosa, és tarisznyájában ritkán akad ennivaló.

A legény mérges mozdulattal szorosabbra húzta nadrágszíját, s fütyörészni kezdett, mint aki nem törődik ilyen semmi kis éhséggel, de azért gyorsan hátára kapta ormótlan faládáját, fejébe nyomta kajla szélű kalapját, és elindult a gyalogúton.

Szaporán lépdelt mezőkön, réteken, dombokon át. Az árokparton vén papsajtbokorra bukkant, teleszedte markát a termésével és ment tovább. Mire elrágcsálta a keserű papsajtmagokat, egy dombtetőre ért és megpillantotta a falut. A fehér tornyú templom a köréje gyűlt házakkal olyan volt, mint egy kotlós a csibéivel. Miska leereszkedett a dombról, s a házak között elrikkantotta magát:

— Itt a drótos! A dróóótosadróóótos!

Nyomban rárontottak a kutyák és dühödten megugatták. Öblös hangján Miska tovább fújta a strófát:

— Dróóótozni, fóóóótozni, fenekelni!

Nézett jobbra, nézett balra, hívják-e lábost foltozni? Amint így tekintget, egyszercsak délibábot lát, vagy részeg lett talán? Két hajszálra egyforma ház állt előtte: Bolthajtásos, fehérre meszelt tornác piros muskátlikkal, a muskátlis cserepek, köcsögök közt lustán heverésző macskák. Mindkét házon nagy tábla, rajta öles kék betűk: ASZTALOS. A kerítés mellett egyforma szelencebokrok, az udvar közepén hosszú kendermadzag, melynek egyik végét egy gyerek bokájához, a másikat az eperfa derekához kötötték. A két kerekeskútból vizet húz két asszony, egyszerre teszik le vödreiket, sietnek a léckapuhoz, és intenek Miskának:

— Jöjjön, jóember, van egy lyukas lábasom!

— Nahát! — csodálkozott Miska. — Két ennyire egyforma házat még soha nem láttam!

— Mariska néném, te biztosan ráérsz! — szólt át a kerítés felett az egyik asszony. — Már meg is fésülködtél, én meg a sok dologtól nem is látok!

— Jól van — bólintott a másik asszony. — Majd jöjjön át a legény, ha végzett nálatok.

Miska belépett a panaszosan nyikorgó léckapun, nehéz ládáját a tornác lépcsőjére tette, s a kócos asszony után bement a konyhába. Az asztalt elborították a mosatlan edények, köztük vonalas irkájával egy kislány piszmogott.

— Egek! — csapta össze kezét az asszony. — Hát nem itt van legalul? Jaj, jaj, előbb el kell mosogatni. Tüzet rakok hamarosan, nagyobbik fiam már hasogatja a fát. Vizet melegítek, elmosogatok, és előkerül innen az a lyukas lábos — mondta.

A kislány bemártotta tollát a tintatartóba, és hatalmas pacát ejtett a füzetre. Tenyerével letörölte, aztán a tollhegyet piszkálgatta, végül tintás kezével megdörgölte az orrát.

— Miért nem írod már azt a leckét?! — csördítette nyakon az anyja.

— Az almáról kell írni... Mit írjak? — nézett fel a lány.

Az asszony fejéhez kapott és jajveszékelt:

— Jaj, jaj, uram teremtőm! Még le kell szedni az almát is! Vasárnap a vásárba vinnénk... Ez a töméntelen munka, az ember azt sem tudja, melyikbe kapjon!

Miska óvatosan az ajtó felé mozdult:

— Hát... Átmennék addig a szomszédba...

— Mindjárt megleszek én... Esetleg szóljon Terkának, adja elő a rostát. Széjjel esett, drótozni kéne azt is. Hátul van az ólban, megtalálja... Mennyi munka! Örökké csak a munka!

Miska az udvarra lépett.

— Ez a büdös fa mindig megszökik, azt nekem kell vigyázni rá! — dünnyögte a madzagra kötött, maszatos gyerek és oldalba rúgta sovány kutyájukat. A kutya behúzott farokkal az udvar végébe menekült. A koszos malacok, tyúkok, kacsák ijedten szétrebbentek.

Miska észrevette a kócos asszony nagyobbik fiát. A szőke legény a tuskó mellett buzgólkodott. Felállított egy fahasábot, máris kapta a fejszét, de mire lesújtott vele, a fahasáb eldőlt. Elölről kezdte az egészet. Állogatta a fahasábokat, kapkodott, csapkodott.

Bányai István rajza

— Mikor lesz ebből gyújtós? — sóhajtott és letörölte izzadó homlokát.

Miska kiabálást, visítozást hallott:

— Rézi! Teee! Te ördögfattya! Nem gyüssz le onnan? Réziii!

A kócos asszony Terka nevű lánya, kötényét tépdesve kiabált az ól előtt. A tetőről fehér kecske nézett rá, csúfondárosan mekegett és rágcsálni kezdte a bodzafát.

— Jaaj, hát hogyan fejjelek meg? Édesanyám várja a tejet, még nem is reggeliztünk! Réziiii! Ne edd meg a bodzát!!!

Miska kérte a rostát, de az óbégató lány elzavarta:

— Most én erre nem érek rá!

A kedvetlenül ténfergő tyúkokat kerülgetve Miska az udvar végébe ballagott. Kalapálást hallott a félszerből, benézett az ajtaján. A koszos sufni közepén, térdig érő gyaluforgácsban egy borostás ember állt és elkeseredetten szögelt.

— Nesze! Nesze! Azt a rézfánfütyülő mindenit, még tízet össze kell ütnöm! Két sámlival nem lehet a vásárba menni... — morgolódott, és nagyokat ütött a szögek fejére, mintha mindegyik ellensége volna.

— Agyisten! — köszönt Miska. — Én vagyok a drótos.

Az asztalos a gyalupadra dobta kalapácsát, aztán jó darabig keresgélt, kotorászott, mire előkáromkodta valahonnan az enyves fazekat.

— Ezt fótozza be! Fél éve nem tudok enyvet olvasztani, csak kopácsolok, mint egy harkály...

Miska kiült a napra, előszedte szerszámait a ládából és munkához látott. Kerek bádogfoltot kalapált az

edényre, majd felhasogatta az aprófát, a kecskét egy csokor árvacsalánnal lecsalogatta az ól tetejéről, előkerítette és megdrótozta a rostát, befoltozta a lyukas lábost is. Így aztán délután végre megreggelizett a kócos asszony házanépe. Miskának is adtak egy darabka száraz kenyeret.

Elindultak almát szedni. A fa alatt hosszan tanakodtak:

— Ennyi alma! Mind leszedni! Sosem végzünk vele! Ne vesződjünk, várjuk meg, míg lepotyog! Azt nem lehet! Rázzuk le? Vagy menjünk föl a fára? Ha lerázzuk, ütődött lesz! Ki szedi föl? Ki szedi le?

Miska hallgatta őket egy darabig, aztán fülön fogott egy vesszőkosarat és felmászott a fára. Leszedte az almát mind.

A kócos asszony a kosár fölé hajolt:

— Csak ennyi lett?! És ilyen apró?! — szörnyülködött. Kiválogatta a legcsúnyább, töpörödött, gudváncos almákat és mindenkinek adott egyet. — Egyétek meg ezt. Már nem érdemes ebédet főzni, beesteledett. Egész nap fáradunk, mégsem érünk soha a munka végére! — sóhajtotta.

A kosár almát kint hagyták a fa alatt, sápítozva, panaszkodva, egyre csak a munkát szidva bevonszolták magukat a házba, és kimerülten estek az ágyba.

Miska elrágta a vakarcs almát, a csutkáját Rézinek adta. Zizegtette dereka alatt a szalmát, forgolódott egy darabig, aztán elaludt a kecske mellett az ólban.

Másnap pitymallatkor átment a szomszédos házba. Vidáman nyikordult a kapu. A háziasszony frissen vasalt kötényben lépett a tornácra:

— Jöjjön csak! Van egy lábas foltozni, egy rosta drótozni, azt a gyereket meg el kell fenekelni! — mutatott mosolyogva eperfához kötött kisfiára. — Mindig elcsavarog. Két napja a pásztorok húzták ki a kenderáztatóból...

— Kezdjük a fenekeléssel — mondta Miska. Komoly képpel leült az eperfa alá, térdére fektette a gyereket, s fenekére illesztett egy hatalmas bádoglapot. Megdöngette, csak úgy zengett az udvar. A kisfiú kalimpált a lábaival és boldogan visongott.

A zenebonára összecsődült az aprójószág. Sáros orrú kismalacok, kíváncsi tyúkok, totyogós kacsák gyűltek az eperfa köré. A piros taréjú kendermagos kakas nagyot kukorékolt.

— Ez nagy munka volt, biztosan megéhezett tőle! — nevetett az asszony.

Miska vastag karéj kenyeret és egy bögre kecsketejet kapott a ragyogóan tiszta konyhában. Az asztal mellett copfos kislány kézimunkázott. Kék búzavirágokat hímzett egy kendő sarkába. A tűzhelyen a gőz emelgette a fazék fedelét.

— Ma korábban főzök — mondta az asszony. — Ebéd előtt még leszedjük az almát, holnap lesz a vásár.

A lyukas lábossal Miska a tornáclépcsőre telepedett. A muskátlik közül lesték a macskák, hogyan dolgozik. Az asszony nagyobb lánya nevetgélve hozta a rostát:

— Ez a bolondos Rézi, alighogy megfejtem, fölment az ól tetejére. Hihihi, most a bodzát eszi. Olyan mókás!

Megnézték az ól tetején lakmározó kecskét, és a kacagástól megfájdult az oldaluk. Rézi pofája, rezgő szakálla lila volt a bodzától. Úgy festett, mint egy fehér ördög, aki véletlenül beleivott az indigós dézsába.

Miska befejezte a drótozást, foltozást és a káricáló, kapirgáló tyúkokat kerülgetve a műhelyhez ment.

Az enyvszagú, faillatú helyiségben takaros sámlik sorakoztak a gyalupadon. Az asztalos meg a nagyobbik fia egy tulipános ládát készített. Tűzpiros tulipánokat, kanyargó zöld indákat festettek a láda oldalára.

— Adjisten — köszönt Miska. — Ha lyukas az enyves edény, megfoltozom...

Az asztalos nagy szemeket meresztett:

— Ha hiszen! Asztalos lyukas enyves fazékkal?! Ki hallott már olyant? Ha kilyukad, tüstént befoltozom... A szögelés megcsúfolja a bútort, és semeddig se tart...

— Kezdődik az almaszüret! — kiabált be az ajtón a madzagtól megszabadított kisfiú. Az almafához nyargalt, és felmászott rá, a bátyja meg utána. A kétfülű kosarat a lányok hozták. A kutya izgatottan rohangászott a fa alatt.

Miska jóformán körül sem nézett, a négy gyerek már le is szedte az almát mind. Külön örvendeztek a legkisebbnek és a legnagyobbnak, a legzöldebbnek és a legpirosabbnak.

— Mennyi gyönyörű alma! — csapta össze kezét az asszony.

Miska a kosár fölé hajolt. Pontosan annyi termett ezen a fán is, mint a szomszédban.

Az asszony kiválasztotta a legszebbeket és mindenkinek adott egyet.

Hiába tiltakozott Miska, harangszókor a terített asztalhoz ültették. Nézte a derűs asztalost és feleségét, a jó étvággyal, tréfálkozva falatozó gyerekeket. — „Máris többet végeztek itt, mint a másik házban napestig, mégsem fáradtak el... Hogyan lehet ez?" — tűnődött.

Megköszönte az ételt, aztán összeszedelőzködött. Három rézpetákot kapott a munkájáért. Egyet a drótozásért, egyet a foltozásért, egyet pedig a fenekelésért. Lapos bugyellárisába süllyesztette fizetségét, elbúcsúzott és útrakelt.

Ballagott a kocsiúton, majd megállt és hátrafordult.

— Nahát! — csodálkozott. — Két ilyen egyforma házat, ami ennyire másforma, még soha nem láttam! Felnézett az őszi égre.

— Hohó! Pedig te egyformán sütsz rájuk! — kiáltotta a Napnak.

A Nap erre nem mondott semmit.

Miska megcsóválta a fejét, és zörgő faládával a hátán vándorolt tovább, falvakon, dombokon, mezőségeken át.

Simai Mihály versei

Híres vásár Zimmezummban

Nagy vásár a zimmezummi,
züm-züm-züm.
Van ott minden himmihummi,
hüm-hüm-hüm.
Tündérlányok járnak oda
ott vásálnak aranyszárnyat,
hüm-hüm-hüm,
— egyszer mi is elmegyünk.

Nagy vásár a zimmezummi,
züm-züm-züm.
Van ott minden himmihummi,
hüm-hüm-hüm.
Nagy vitézek oda járnak,
táltoslovat ott vásálnak,
hüm-hüm-hüm,
-egyet mi is megveszünk.

Fehér vers

Kitűzve a dombra,
a zúzmara-lombra
a tél lobogója
a cifrafehér.

Folyvást szövi-fonja,
emelgeti, bontja,
susogva-suhogva
röpíti a szél.

Havazás

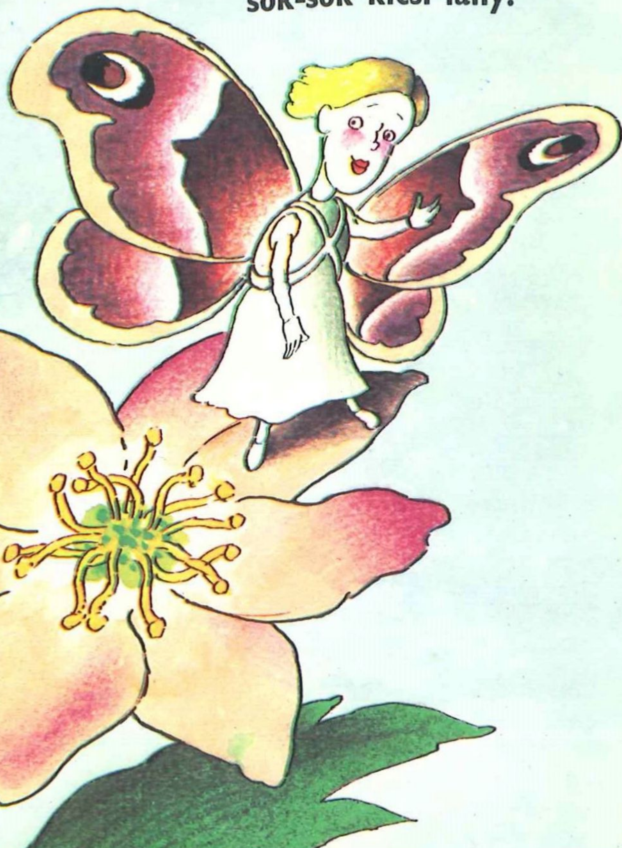
Ág, ág, ág,
égigérő ág.
Fehér Anna rázza
az Égigérő Fát.

— Fehér Anna kincsem,
rázd csak, rázd,
úgyis fázik itt lennn
a kert meg a ház!

— Hullatok inget a
kökényre, tölgyre,
vacogó füzesre,
búzaföldre.

Köpenyt kap az utca,
palástot a ház.
Fehér hab-bakancsot
a futkározás.

Fehér, fehér szárnyat
a dombon a szán.
Menyasszonyi fátylat
sok-sok kicsi lány.

Gyurkovics Tibor

A karórát régen kaptam, egész kicsi korombban. Apám valahol külföldön szerezte, olcsó pénzen. Nagyezsda — az volt ráírva. Csak négy szám volt rajta, 3-as, 6-os, 9-es és 12-es. Akkor még alig ismertem az órát, de keveselltem rajta a számokat, sose tudtam megállapítani, hány óra. A szíja is hatalmas volt, olyan ormótlan, az az igazság, ha csak tehettem, levettem a karomról, mert ide-oda csúszkált, zavart.

— Nem baj — mondta apám —, jó ez, addig, amíg tart. Majd ha elromlik, kapsz egy másikat.

Valójában szerettem volna, ha elromlik. Végleg elromlik. Amikor iskolába kerültem, láttam, a többieknek mind kicsi kedves órájuk van, tele számokkal, egykettőre meg tudják állapítani, mennyi az idő, én meg csak a csöngetésre ocsúdtam fel mindig. Nem is volt ez óra, csak egy tárgy, késett mindig vagy tíz percet. Dóritól meg is kérdeztem, mit jelent az a szó, jelent-e valamit egyáltalán, ami rá van írva. Ő megnézte az orosz szótárban, de nem találta. Sokszor otthon is felejtettem. Letettem este a karomról, reggel meg a nagy rohanásban elfelejtettem visszacsatolni. Az iskolában vettem csak észre, hogy nincs velem — jobb is, gondoltam, csak zavar. Úgyse tudom, mennyi idő van rajta.

Mikor hazamentem, láttam, apám babrálja az órát.

— Látom, nem jár pontosan, most beállítottam, nem késik már. — És visszaadta, én megint fölcsatoltam pár napra, de az az igazság, most sem tudtam, hogy pontosan hány óra. Kicsit sajnáltam is, hogy apám megjavította, olyan nagynak, otrombának éreztem, lötyögött a karomon, még írás közben is zavart.

Tornaórán is le szoktam venni, ilyenkor betettem a mellényem zsebébe. Egyik alkalommal már jöttem hazafelé, mikor észrevettem, hogy nincs nálam. Na — gondoltam —, most igazán nem tehetek róla, hogy elveszett, most aztán vége. Nem szóltam semmit. Jártam-keltem otthon, kicsit megkönnyebbülve, hogy nincs meg, majd egy új óra, egy gyönyörű kis óra lesz az enyém. Megkönnyebbülve mentem az iskolába, mintha valamitől megszabadultam volna. Nem is volt nekem való, nyugtattam magam, még a szíját sem szerettem. Fütyörészve indultam hazafelé — amikor az egyik osztálytársam utánam szaladt és kiabált.

— Nem a te órád ez, nem a te órád ez? — és messziről lobogtatott felém valamit. „Csak ne az enyém legyen, csak ne az enyém" — ismételgettem magamban, új órát akarok, szépet, nekem valót. A lány közelre hozta az órát. Aztán a háta mögé dugta.

— Mi volt ráírva? — nézett élesen a szemembe.

— Az enyémbe? Nem is tudom... Talán valami... Nagyezsda...

— Igen, ez az! A tornateremben találtuk, gondoltam, hogy a tiéd. — És átnyújtotta az én nyomorult órámat. Igen, megint ott volt a kezemben, az óraszíj, mint egy bogárláb kunkorodott, a számlap villogott a napban, a kis mutató pedig állt.

— Köszönöm. Nagyon köszönöm — mondtam a lánynak.

— Jobban vigyázhatnál rá — fintorgott a lány, és elfutott. Néztem az órát. Nem jár. Kampec. Most legalább vége, biztos leesett a padlóra és eltört a tengelye. Néztem az órát, ahogy állt, nem mozdult, halott tárgy volt, nem mutatta az idő futását. Nem baj, nem is szerettem — gondoltam —, fölcsatoltam a karomra. Mentem pár lépést. Aztán csavartam rajta egy-kettőt. Figyeltem. Fülemhez emeltem, idegességemben azt se láttam, mozdul-e a kismutató vagy sem. A fülemmel se hallottam semmit, vagy a hajam zizegett, erősen figyeltem az utcazajban, aztán egyszerre, mint egy távoli szívet, hallottam a ketyegését. —

Mindegy —, gondoltam. Megvan, az enyém, majd lesz egyszer egy másik órám, csak nem dobhatom el? Amikor oroszul kezdtünk tanulni, Mária néni az első nap azt mondta, hallgassatok meg néhány szót, hogy hangzik: daleko — messze, mondta, gavarity — beszélni, nagyezsda — a remény. Ezen a nyelven fogunk tanulni. Néztem az órámat, arra is ez volt írva! De a számlapja már kopott volt, nem fénylett annyira, mint mikor megkaptam, s olyan otrombának tűnt a kezemben.

Amikor nyáron lenn voltunk Pista bácsiéknál, sokat fürödtünk. Csak a part mellé merészkedtünk le, de ott is olyan sebesen folyt a Maros, hogy csaknem mindig elsodort bennünket. Hancúroztunk, nagyokat nevettünk. A karórámat mindig a köpenyemre szoktam tenni, egész a partra, mi meg benn fürödtünk. Ahogy kijövünk a vízből, látom, hogy a köpenyemet is elkapta a víz, már a folyón lebegett. Néztem a mély vizet, hogy kavargott, s akkor már tudtam, amit nem szeret az ember, az nem is marad meg vele. Láttam, ahogy az óra a folyó fenekére szállt, számlapját belepi a víz, lassan elsüllyed az iszapban. Kicsit megkönnyebbültem, hogy lesz egy kedvemre való órám, igazán kiszolgált évekig ez a régi.

Hazajöttünk, nagy vidáman beszámoltunk a nyári eseményekről, nagy fürdőzésekről, labdázásról. Megkönnyebbülve aludtam el, gondoltam, vasárnap előállok, és megmondom apámnak — elvesztettem véglegesen az órámat. Ha nem is most, de valamikor kapok egy új órát, egy — igazit, ami nekem való, amit szeretek. Teltek a napok, számoltam a vasárnapig tartó időt. Szombaton csöngetett a postás, s egy kis csomagot hozott Makóról. A nevemre szólt, boldog voltam. Kibontottam nagy sietve, és finom papírba csomagolva ott volt az órám. Hirtelen a fülemhez emeltem, hallottam a ketyegését, mint egy távoli szívet. Pista bácsi írt néhány sort: „Megtaláltuk az órádat a folyóban, szerencsére könnyen megjavították, hordd egészséggel, és vigyázz rá..." Álltam az előszobában, kezemben az órával, olyan gyönyörűnek találtam, egyedülvalónak tűnt, a kismutató apró sercenésekkel mozdult, a legszebb órának láttam, meggémberedett szíja csak hozzám tartozott, fölhúzó csavarja kedvesen gördült. Éreztem már, nem tudok nélküle élni.

Szőnyei György rajzai

REGE a csodalóról

Asztalos Tomié volt az ötlet: rendezzünk síversenyt, kizárólag mi, gyerekek. Így is tettünk. Valamennyien ott voltunk a dombon + négy pár síléc, három bob. Két szánkó is került. Bali Csabié volt az egyik, mégpedig kétszemélyes. Gyönyörű darab, valóságos remekmű!

— Ilyen szánkót egyetlen játékboltban, de még sportboltban sem látni. Honnan vetted?

— Nagyapa csinálta. Apu is segített neki — mondta Csabi és kerek, fehér arca belepirult a büszkeségbe.

— Ennyire ügyes a nagyapád? — álmélkodtunk, mire Csabi közölte: — Nem ennyire. Még sokkal jobban. Ha nem hiszitek, gyertek el és nézzétek meg. Nagyapa azt csinál a fával, amit akar. Minden fadarab engedelmeskedik neki. Ő, persze, azt mondja, fordítva van, ő engedelmeskedik a fának, de a nagyapa gyakran tréfál. Ezt is biztosan viccből mondta. De azt nem, hogy engem is megtanít majd a mesterségére. Mert apát már megtanította. Apu azt mondja, hobbija a barkácsolás. Jó lenne tudni, nekem mi lesz a hobbim.

Ezen jót nevettünk, de azért illendő tisztelettel bámultunk Csabi után, aki Kis Szilvivel lesiklott a dombról. Mert azt ugyan még nem tudtuk, mi lesz a hobbija, de azt már igen, hogy lesz neki. És az majdnem olyan nagyszerű dolog, mint egy szép szánkó.

A síverseny eredményhirdetése elmaradt, mert kiderült, sokan nem tudnak síelni. Tanulgattak tehát. A végén elértük, hogy Ördög Ildi és Kovács Kriszti egyszer sem estek el a futam végéig, a többiekkel meg megállapodtunk: még gyakorolunk.

Másnap eszembe jutott, hogy amikor tavaly Terka húgomnak eltört a széke a napköziben, mert örökké hintázott rajta, a tanító néni zordan hazaüzent: küldd be az édesapádat szöggel és kalapáccsal! Terka át is adta az üzenetet — nekem. Törtük a fejünket, mit tehetnénk, mert apánk és a kalapács nem a legjobb barátok. Kár lenne szólni neki. Felmentem hát a tanító nénihez, és megvallottam a dolgot. A tanító néni mosolygott, és azt mondta, majd csak kitalálunk valamit, mert karbantartó munkásra hiába várnánk. Ekkor jött Bali bácsi — a felmentő sereg — Csabiért.

Terka most is a javított széket táncoltatja — a hintázásról még nem szokott le — de eddig nem sikerült szétráznia.

Mi lenne, ha elmennénk Csabiékhoz? Igaz, a család napja már megvolt az őrsben, de attól még nyugodtan megbeszélhetjük további terveinket Csabiéknál. A megbeszélés ugyanis halaszthatatlan. A „Teremtsünk értéket" akcióban derekasan dolgoztunk. Gesztenyét gyűjtöttünk és a KISZ-eseknek segítettünk a faültetésben. A papírgyűjtés most gyengébb eredményt hozott, mint tavaly. Rossz volt a papírtermés, vigasztaltuk magunkat, mikor megtudtuk, hogy lemaradtunk.

A sportban több sikerrel próbálkozunk. Kerékpárkistúrán voltunk a hatodikosokkal, kirándulni, szánkázni, síelni járunk. Tavasszal meg mi is ott leszünk a nagy csapattúrán, amelyen külön korosztályok szerinti futóversenyt is rendeznek. Hanem a felszabadulás 35. évfordulója tiszteletére még nem találtunk ki semmit.

— Elintéztem nektek! — szólt Csabi és fehér, kerek arcán megjelentek a gödrök. Ez nála máskor azt jelenti, hogy valami huncutság jár a fejében. Most csak annyit, hogy igazán könnyű volt elintéznie a meghívásunkat. Mert a nagyapja imádja a szakmáját, apja meg a vendégeket. És, persze, a hobbiját.

— Csabi szobájába menjetek, ott nem zavar benneteket senki — javasolta Bali bácsi, mikor szombaton megjelentünk.

Bementünk. Először az ülőkéket csodáltuk meg. Olyanok voltak, mint nyurga sámlik, csak éppen szép pirosak, o betű formájú ülőkével, a közepükön a kötelező lyukkal. Rajtuk sárga, lapos párnák. Az íróasztal csak egy lap, alul kitámasztható lábbal. Tanulás után szigorúan le kell rámolni róla, mert a lap lecsapható. Viszont marad hely a játékra. Jaj, a játékok! Az egyik fal mellett polcok sorakoztak. Azokon meg sokféle színű, zárható fadobozok, Csabi játékaival. A legérdekesebbek a bábjai voltak. Nem rongyból készültek, mint a mieink, hanem fából. Volt faragott ördöge, esztergált királyfija, sőt pici, marionett Lúdas Matyija is. Sehol egy távirányítású autó vagy fém repülőgép. A repülője mégis repült, másik két géppel együtt, valahogy úgy, ahogy a lánchinta forog körbe-körbe. A legnagyobb és legszebb dobozban tartotta Csabi az építőkockáit.

— Ez már a harmadik dobozom, de lassan ez is kicsi lesz. Már alig tudom becsukni. A kockákat majdnem teljesen magam csinálom. Úgy van, hogy amikor nagyapa vagy apa után a műhelyben hulladék marad, én kiválogatom, melyik darab kell. Ha valamelyik igazításra szorul, abban segítenek. De a gyalulással, csiszolással már magam is megbirkózom. Nem is hiszitek, milyen

egyszerű a csiszolóvászon használata, ha megmutatják, hogy kell megfogni. Keresek egy megfelelően széles és vastag fadarabot, azt jól beburkolom a smirglivel, hogy jó fogás essék rajta. Aztán jöhet az izomerő és a türelem. Megéri, mert a kocka gyönyörű sima lesz. Lehet festeni.

Amikor megtudtuk, hogy a szoba teljes berendezése — a lámpákat kivéve — házilag készült, beleszámítva az ágyat és a ruhásszekrényt is, egyszerűen nem bírtunk tovább a kíváncsiságunkkal.

— Halasszuk el mégis a megbeszélést, és kéredzkedjünk be a műhelybe!

— Kéredzkedjünk! Gyerünk! — biztattuk egymást boldogan, mert mindenki érezte, hogy ezt az alkalmat butaság volna elmulasztani.

A műhely leírhatatlanul gyönyörű volt. A gyalupad úgy trónolt benne, mint valami király. Fűrészek testőrhada őrizte. A gyaluk meg hasaltak a felső polcokon, mint a házimacskák. Volt ott esztergagép egy fúrógép társaságában. Előkelően félrevonultak a satuk rangon aluli csoportjától. Forgács, fűrészpor, festék és enyv illata kavargott, s ebben a kavargásban a deszkák gyalulatlan, mezítlábas hada is felsorakozott, elszántan várva további sorsát. És bármennyire valószínűtlen, a levegőben a mesebeli táltost is megpillanthattuk. Csabi régi hintalova volt.

— Ez a hintaló még Csabi édesapjának készült. Javában tartott a háború. Éheztünk, fáztunk és nagyon féltünk. Közeledett a karácsony, 1944 karácsonya. Mivel ajándékozzam meg a fiamat? Tej kéne neki, cukor meg kenyér, gondoltam keserűen, de azt nem adhattam. Ha játszik, tán elfelejti, hogy éhes. És az óvóhelyre menekített szerszámokkal és gépekkel munkához láttam. Széket, ágylábakat és fahasábokat dolgoztam össze. Akik látták, nem hitték, hogy sikerül. Elfaragtam néhány hasábot, mire a lófej elfogadható lett. Rossz anyaggal azóta sem dolgoztam. Akik ott együtt voltunk, mindannyian ennek a lónak a sörényébe kapaszkodva értük meg a háború végét.

Ültünk sorban a hosszú gyalupadon, és egyikünknek sem akaródzott haza menni. Megismerkedtünk a különleges késsel, mogyoróágból faragott favirágok történetével, a babaház és Pinocchió históriájával. Bali nagypapa történetei éppen azokba az időkbe vezettek vissza bennünket, amelyeknek megszűnését, a felszabadulást akartuk valahogy emlékezetessé tenni.

— Kölcsön tetszik adni nekünk a hintalovat? — rukkoltam elő hirtelen támadt ötletemmel.

— Szívesen. Miért?

— Bemutatnánk egy kiállításon a rajunknak, még akkor is, ha ez a hintaló lesz a kiállítás egyetlen darabja. Megbeszéljük a rajvezető tanító nénikkel.

— Mesélni is tetszik? Ugye, tetszik mesélni is? — indult meg a többiek fantáziája.

— Hát, ha akarjátok... Biztosan akarjátok?

Senki nem fogja kitalálni, milyen címen jegyeztük fel látogatásunkat őrsünk krónikájába: Rege a csodalóról.

És most mindenki keres, kutat, hogy a tavaszi mesedélutánon, amelyen Bali nagypapa igaz történetének meghallgatására gyűlünk majd össze, legyen a lónak társa. Legyen barátja, akivel közös ifjúságára emlékezhet.

Máris Mária őrsvezető

Osvát Erzsébet

Újesztendő!

Itt vagy, te bőkezű
ajándékozó!
Jöttödre lágyan,
halkan hull a hó.

Peregnek a percek,
órák és napok.
Te hozod nekünk
a nevető napot,
vidám hóvirágot,
lila ibolyát —
s újra hallhatjuk
a madarak dalát.

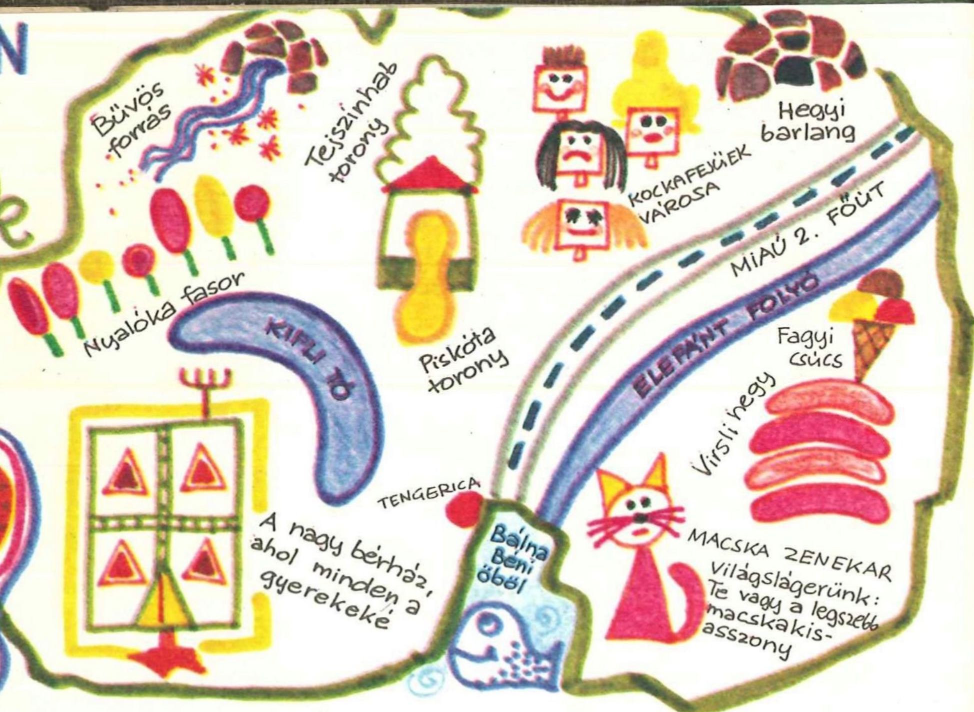
Tovább peregnek
a napok, hetek.
Hozod a szünidőt,
a jó meleget.
Mintha szárnyunk nőne
egész nyáron át —
te kínálsz kalandos,
titkos utazást.

Lassan lehullatják
levelük a fák.
Tárt kapuval vár ránk,
mint édesanyánk —
frissen, hívogatón
újra iskolánk.

Szedelőzködsz lassan
és már átadod
Tél fiadnak végül
stafétabotod.

JOÓ KATALIN

Hol kezdődik a mese?

Az autóbusz eltűnt a kanyarban. Csak én szálltam le. Lássuk, mire jutunk! Kinyitottam a noteszom. MESEORSZÁG DOMBORZATI TÉRKÉPE lapult benne. Égtáj megjelölés helyett az ország jelképe, egy vidám, kicsit kancsal napraforgóvirág mosolygott rám. Megkerestem az országutat.

Ettől balra kell lennie annak az épületnek, melyet a rajz imigyen jelöl: NAGY HÁZ, AHOL MINDEN A GYEREKEKÉ.

Kéményseprő ballagott és jó napottal köszöntött. Ez a százesztendős kalendáriumok szerint szerencsét jelent. Jó irányban haladtam.

A jelzett helyen ott állt a h á z.

Dimbes-dombos Baranya csücskében, a Dunántúl szépséges vidékére Bikal községbe kalauzolt a mesebeli térkép. Kisdobosok készítették. Olyan mulatságos dolgokat találtak ki, hogy felkeltették amúgyis mindig meglevő kíváncsiságom. Vajon milyen lehet az a Bikal, ahol ilyen tréfás gyerekek élnek? Megtudtam, hogy valamikor sok volt erre a bükkfa. Bükkerdők alján a fák makk termésén hízott a konda — vagyis a malacok gyülekezete. A bükkösből nem sok maradt. A falu neve viszont a bükk alja, bikk alja után — Bikal.

Az a bizonyos nagy ház, ahol minden a gyerekeké — az iskola. Igaz, nem forog kacsalábon, miként mesebeli mása, de ez csupán azzal magyarázható, hogy általában nem divatos a kacsaláb és a forgás. Ha az lenne, így építették volna a bikaliak. Két esztendeje az egész község dolgozott, nagyszülők, gyerekek, állami gazdaságbeliek, KISZ-esek. Aki csak mozdulni tudott, az ott volt.

A nagy zsibongó ablakait otthonról hozott virágok díszítik. A tornaterem fűtése a legkorszerűbb, meleg levegő befúvású! Ha az ember húsz vaslépcsőn felfelé ballag a tetőtérbe, az úttörők klubszobájába jut. Kitekintve az ablakon, bizony sajnálhatom, hogy nem lettem tájképfestő. Csodálatosan szép ez a vidék!

Amikor szóba kerül az iskola építése, az igazgató bácsi vetítőgépet és filmet vesz elő. Levetíti saját készítésű filmjüket a növekvő falakról, a segítőkről — az együttes munkáról. Szerinte igazán húsz esztendő múlva válik értékessé ez a film. A mai gyerekek akkor lesznek olyan korúak, hogy maguk is a község vezetői közé kerülnek. Biztosan lesz olyan, aki a híres bikali állami gazdaságban dolgozik, mások talán épp itt tanítanak majd. Persze, addig még sokszor kell letépni a naptár lapját.

Egyre többször szerepel beszélgetésünkben az állami gazdaság neve. Ez elsősorban állattenyésztéséről nevezetes. Ha azt hallja az ember, hogy „fehér gyöngy" — nem kirakati, kagylóban termett tengeri gyöngyszemre kell gondolni. Ugyanis a FEHÉR GYÖNGY a híres bikali húsnyúl neve. Lehet, az ő tiszteletükre van mindig egy-egy Nyuszi őrs a kisdobosok között? Mindenesetre a gyerekek gyakran járnak a gazdaságba. Ünnepre, köszönteni is, de méginkább dolgozni. A munkabrigádokat úgy állították össze, hogy abban minden osztályt képviselnek a pajtások. A kisdobosok, ha jól figyelnek, megtanulják az úttörőktől, mit és hogyan kell végezniök a gazdaságban. A vezetők mindig nyolcadikosok. Ezek a minden osztályt magukban foglaló brigádok

hagyományként végigkísérik a Hunyadi János úttörőcsapat hétköznapjait. Az őrsökkel nem téveszti őket össze senki, hiszen azok a kisdobos ígérettételre történő készülődés idején, első osztály második félévében alakulnak. Az őrsvezetőjük ötödikes úttörő. Ez az őrsvezető — hacsak a szülei nem költöznek el — nyolcadikos koráig, vagyis négy éven át, egészen úttörő fogadalom tételükig vezeti az őrsöt. Így az őrsök valósággal családi közösségek, ismerik egymás minden örömét, bánatát, megünneplik a születés- és névnapokat, és ha nyaralni megy valamelyikük, jönnek ám a képeslapok, csak győzzék a naplókba ragasztani!

A fogadalomtétel felejthetetlen. Az egész község jelen van. Ott törölgeti szemét a nagypapa unokája kéknyakkendős ünnepén. Ott van a községi tanács teljes létszámmal, és persze ismét — a gazdaság képviselői s a brigádok. Aztán megperdül a dob... Minden olyan, mint másutt, csak éppen a helybeli KISZ-esek a kéknyakkendők felkötése után 1848-as piros csákót nyomnak a kisdobosok fejébe. Ezzel emlékeztetik őket arra, honnan is a nevük. Hagyomány ez náluk. Azt hallottam, van olyan fiatal felnőtt, aki a mai napig őrzi szép emlékként a kisdobosként kapott huszárcsákót.

Mondom, ilyen ünnepen ott vannak a brigádok, szám szerint huszonöten. Minden kisdobos és úttörő őrsnek jut közülük pártfogó. Az úttörők vezette kisdobos őrsök így egészülnek ki a felnőttekkel. S ha szeretetet, figyelmességet kapnak a gyerekek egymástól, ezt százszorosan kapják a felnőttektől. S persze viszonozzák is.

Itt vannak például a Katicák. Azonkívül, hogy druszáim — a Katalint néha így is becézik — belopták magukat a szívembe azzal a bizonyos MESEORSZÁG TÉRKÉPÉVEL. Névadójuk a hétpettyes katicabogár, őrsvezetőjük meg a nyolcadikos Gungl Anikó. Mivel heten vannak, mindegyiküknek jut egy-egy Katica petty. Ha a vállalásaikat teljesítik, márpedig megteszik azt, a kisdobosok zsebkönyvének segítségével igencsak ötletesen! — a faliújságukon levő névadójuknak beszínezhetik a pettyeit. Ügyes ötlet!

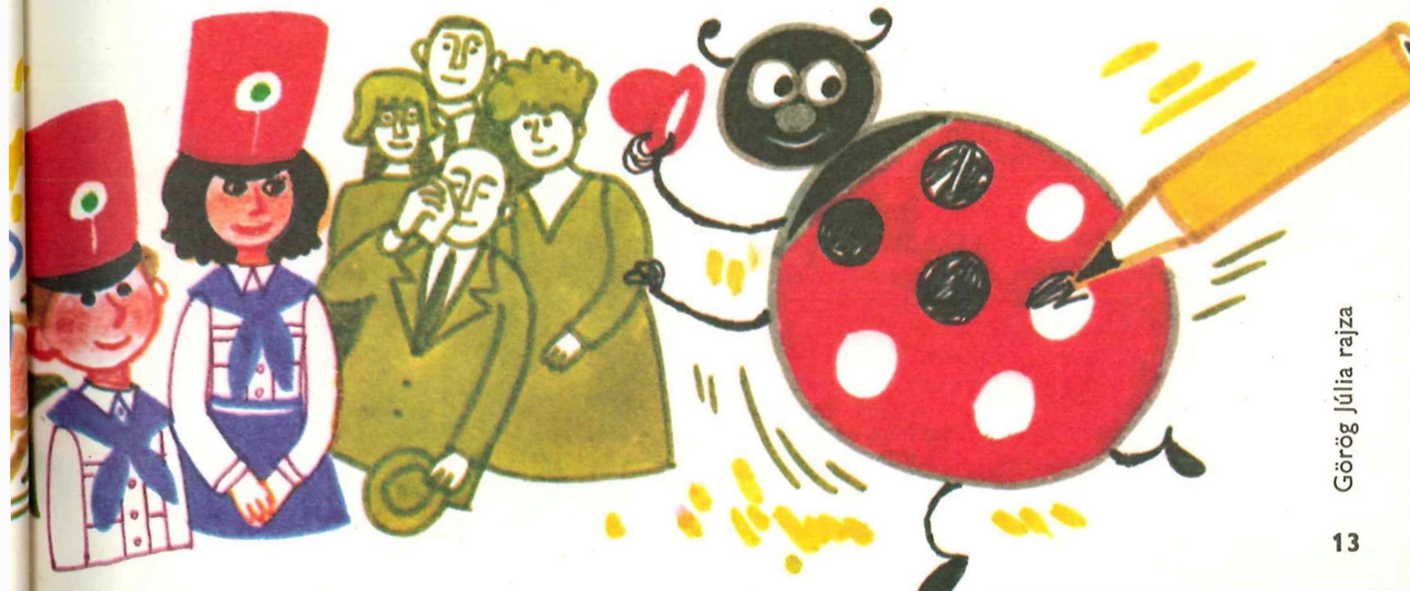
Ha már leírtam azt, hogy „ügyes" — eszembe jut az ügyesség-bátorság feladat, melyet a bikali KISZ-esek, úttörők és felnőttek együttesen teljesítettek. Sportolás

közben egymást buzdították. Napokig beszélték, milyen jól sikerült minden. A Katicák brigádja, az állami gazdaság konyhai dolgozói is velük voltak, sokat nevettek, és futottak! Liszka néni, már nagymama — mégis eljött. És jönnek a felnőttek, ahová csak hívják őket, jószívvel. Az őrsök jegyzik a naplójukba, a felnőttek meg a brigádnaplóba.

Most nagy fába vágták a fejszét: az úttörők csapatparlamentjén szóba jött a jelenleg zárva tartó strand ügye. A gyerekek szeretnek, vagy inkább szeretnének — úszni. Hát most közösen rendbeteszik, hogy ide is együtt járhassanak. A +1 feladat vállalásaként más is előkerült: a nevelői lakások mellett van egy bogáncsos, rissz-rossz földű terület. Ezt akarják rendbe hozni, virággal teleültetni, locsolni, ápolni a gyerekek. És persze velük együtt a bikali felnőttek. Biztosan készül majd erről is film, s ha ismét arra járok, sok egyéb mellett megtekinthetem.

MESEORSZÁG DOMBORZATI TÉRKÉPE a nevetős, kancsal napraforgóval — szinte rámkacsint; milyen nagyszerű az, hogy ilyen mesébe illően vidám minden bikali hétköznap!

Görög Júlia rajza

Teve-bú

Volt egy teve,
nagy volt a feje.
Aki látta,
megsajnálta,
megy a porba
bandukolva,
könnye hull
a sárga porba.
Teve-bú,
teve-bú,
teve feje
szomorú.

Az ürge

A kis ürge
nagyon fürge
megfogni most
nehéz lenne.

Szitás Lajos 3. osztályos
9200 Mosonmagyaróvár
1. számú iskola,
Gyöngyvirág őrs

Támadi Rita vagyok, a budapest II., Medve utcai általános iskola 1/a osztályos tanulója. Nagyon szeretek iskolába járni, ahol Erzsi néni tanít. Amit el tudok olvasni a KISDOBOS-ból, azt egyedül olvasom, amit nem, azt anyukám vagy apukám felolvassa. Apukámat megkértem, hogy gépelje le a levelem, és azt a verset, amit írtam. Láttam, közölnek ilyent, hát én is megpróbálkoztam. Este, amikor lefeküdtem, és körülöttem sötétség és csend lett, a következő versikét gondoltam ki:

Játék-állataim

Van egy kutyám, Csuri
a neve,
Pamacs, Szimi a két
testvére.
Maki majom úgy nevet;
— Itt vagyok lám, teveled!
Bábjaim is szeretem, van
kutyám, kacsám, tehenem,
s békében él kis polcomon
a macskám és egerem.

Matyi

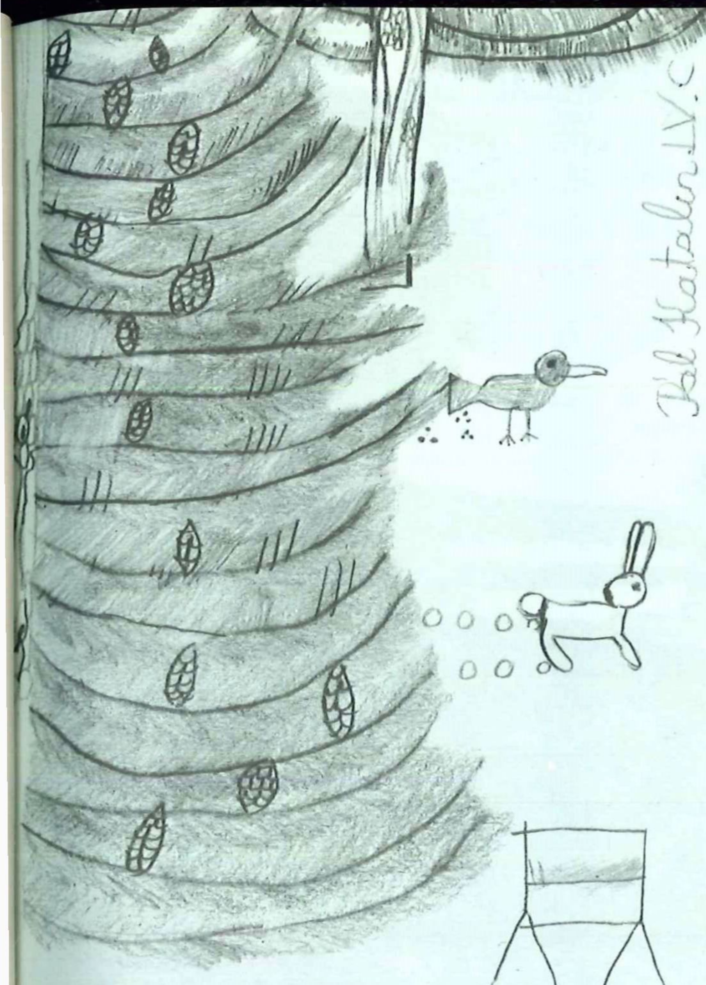
— Írjatok egy kutyanevet — mondta az iskolában Marika néni.
„Matyi" — én ezt írtam.
— Ez nem kutyanév! — csodálkozott a tanító nénim.
Gyorsan kiradíroztam. Morzsát írtam a helyébe.
Pedig én ismerek egy Matyi nevű kutyát!...
Barátságos, fekete és nagyon szeretek vele játszani. Örültem, amikor a szünetben három napra rám bízták. Sétáltattam, etettem. Nem volt könnyű vigyáznom rá!
Egy óvatlan pillanatban usgyi! — megszökött és meg sem állt hazáig. Bánatosan ült a bezárt ajtó előtt. Legalább két kilométerre laktak tőlünk a gazdájáék. Hogy ne hiányozzék az otthona, naponta elmentem vele oda. Kerékpárral mentem, de visszafelé a kedvéért inkább gyalogoltam, nehogy nagyon elfáradjon futás közben. Éjszakánként volt még vele baj. Mindig nyüszített. Nem lehetett aludni tőle. Egyik este behoztam a szobába. Ott aludt el az ágyam mellett. Ez egyszer történt meg, mivel nagypapa azt mondta — és igaza volt tulajdonképpen —, hogy a kutya az udvarra való és nem a szőnyeges lakásba.
Gyorsan elmúlt az az idő, amíg én voltam a pótgazdája.
Egyik reggel, amint felébredtem, Matyit sehol sem találtam.
A gazdája megérkezett és hazavitte. De azért, ha kutyanevet írok, szívem szerint Matyit írok ezután is...

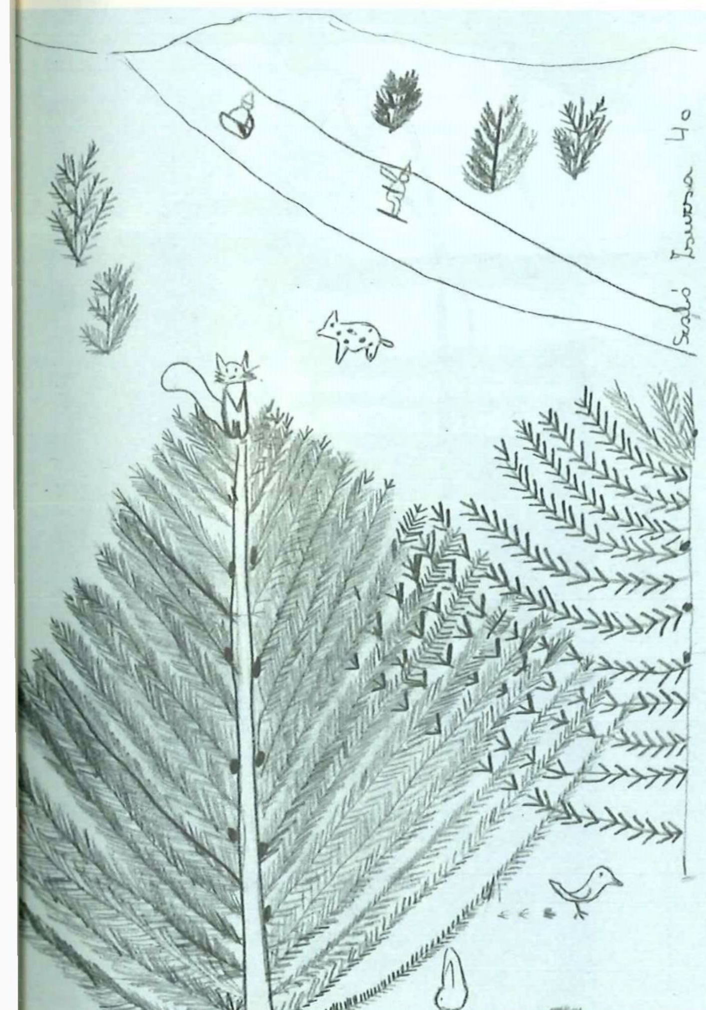
Fülöp Tamás 2. osztályos, 9027 Győr, Vágóhíd u. 4.
Münnich Ferenc Ált. Iskola

A pórul járt nyuszi

Volt egy nyuszi. Ott ugrándozott a patakparton. Ugrándozás, bukfencezés közben meglátott a túloldalon egy szép, nagy káposztáskertet.
— Ej, de jó lenne egy kis káposzta! — sóhajtotta. — De hogy menjek át a patakon?
Toty, totty — éppen arra lépegetett két kövér kacsaasszonyság. Megkérdezték, miért nem játszik, mitől olyan gondterhelt? Hát elmondta a bánatát. A kacsaasszonyságok meghallgatták, és azt mondták:
— Segítünk a bajodon, ha már úgy megkívántad azt a káposztát! Ülj fel a hátunkra!
A nyuszinak sem kellett kétszer mondaniok, felült. Csakhogy megláttak néhány kövér békát, és elfeledve, hogy nyuszi ül a hátukon, usgyi! úszni kezdtek azok után! A nyuszi meg ijedtségében fejest ugrott a patak vizébe. A két kacsaasszonyság jóllakott. A nyuszi utasuk is eszükbe jutott. Elkezdték keresni. Egyszerre megpillantottak két fület, mely kiállt a vízből. Odamentek, ki is húzták. Megszárították a napon. A nyuszinak aznapra elment az étvágya a káposztától. De hogy átkerült a túlpartra, a káposztáskertbe, másnap három napra valót evett. Aki nem hiszi, járjon utána, csak bele ne bukjon a patakba, mert lehet, kacsaasszonyságék éppen elfeledkeznek róla!

Törőcsik Rita 4. osztályos 8671 Kapoly Pf. 1.

Pál Katalin
és Szabó Zsuzsanna
4. osztályos tanulók rajza,
1036 Budapest,
Váradi úti Ált. Isk.

Pályázatunkra érkezett

Régi játék, — de jó játék!

Nyári szünidőmben két hetet a nagymamámnál töltöttem. Nagyon unatkoztam, mert nem vittem magammal semmilyen játékot. Az egyik napon azt mondta a nagymamám, készít ő nekem olyan babát, amilyennel játszhatom. Ő is ilyennel játszott gyermekkorában, amikor nem volt ennyi szép, boltban vásárolható játék.
Kicsit meglepődtem, amikor a kertbe hívott. Milyen játék terem ott? Kikeresett egy szép, formás tököt. Először kivágta a szemét, száját, a keze meg a lába helyét. Kiszedtük a tök belsejét. Tökszárból kezet meg lábat csináltunk. Még fel is öltöztettük! Nagymama közben azt is elmesélte, hogy ilyen tökből lámpást készítettek az ő gyerekkorában, szemet, szájat, orrot nyitva a tökön. A belseje helyére gyertyát raktak és azzal ijesztgették este egymást meg a lányokat a legények.

Lelkes Zita 4. osztályos
2921 Szőny, Erkel F. u. 14.

Az én családom

Ha a családról kell írnom, az jó nekem, mert azt gondolom, hogy valaki — vagy sokan — hallgatják az én mondókámat.
A mi családunk nagy család.
Leírom itt, sorban a tagjait, hogy mindenki tudja, kiről van szó. Édesapám gépészmérnök. Vidékre jár dolgozni. Szén-szemű. Édesapám soha nem kiabál velünk.
Édesanyám fogorvos. Nagyon szeret minket, meg az embereket. Ő is nagyon szép.
Testvéreim: Nóri hatodikos, Mónika ötödikes. Én kilenc éves vagyok, harmadik osztályba járok. Attila öcsénk két éves. Apuval járnak a bölcsődébe.
Fél hétkor kelünk. Öltözünk, készülődünk, és megy ki-ki a maga dolgára. Csak este jön össze ismét a család. Ilyenkor mindent megbeszélünk. Én ezeket az estéket nagyon szeretem. Anyuci még felnőttes dolgokat is megmagyaráz, lehet akármit kérdeznünk, mindenre válaszol. Biztat, hogy ha felnövök, bármi lehet belőlem. Sokat tervezünk. Azzal nem vagyok megelégedve, hogy néha azt hallom, „takarékoskodnunk kell”. De hát lakásra takarékoskodunk, hadd legyen önálló, szép otthonunk. Arra bizony sok pénz kell. De azért vidáman élünk. Nálunk finomakat lehet enni, meg inni. Anya stíriai metéltet főz, amit nagyon szeretek. És akárhová megyek, mindig rájövök — a legjobb otthon. Jó család az én családom!

Pásztor Anita harmadikos kisdobos
5662 Csanádapáca, Batthyány u. 7.

KUTYAVÁSÁR BUDÁN

MÁTYÁS KIRÁLY SZERETTE TUDNI AZ IGAZSÁGOT. GYAKRAN ÁLRUHÁBAN BARANGOLT AZ ORSZÁGBAN HOGY MEGTUDJA; HOGYAN ÉLNEK ALATTVALÓI.

SOVÁNYAK A LOVAI BÁTYÁM! MÉG KIDŐLNEK AZ EKE MELLŐL, HA NEM ABRAKOLTATJA ŐKET!

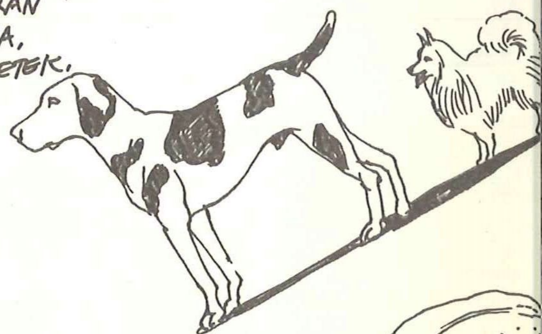
A CSALÁDOMNAK KENYÉRRE IS ALIG AKAD VALAMI, HÁT HOGYAN JUTNA A JÓSZÁGNAK?

EZ A SZOMSZÉD SEGÍTHETNE, BIZTOS LENNE MIBŐL...

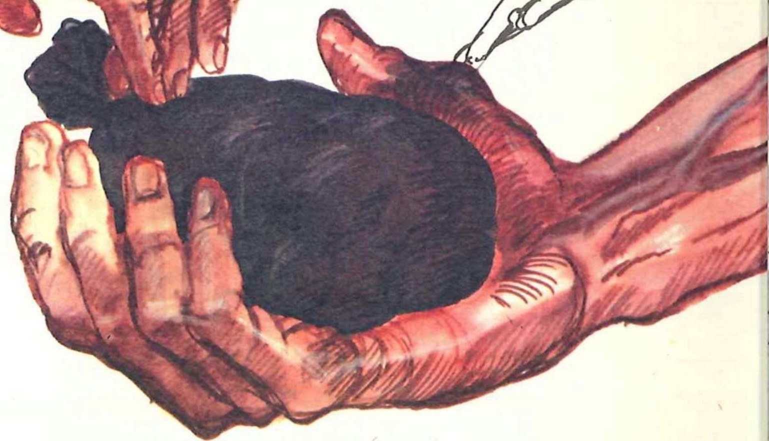
MÉG A LEVEGŐT IS SAJNÁLJA AZ TŐLEM...

MÉGHOGY ADJAM EL A KÉT GEBÉT ÉS VEGYEK AZ ÁRÁN KUTYÁKAT ÉS VIGYEM FEL BUDÁRA, MÁTYÁS UDVARÁBA, MERT KUTYAVÁSÁR LESZ? KUTYAVÁSÁR? MIT VESZÍTHETEK. MEGPRÓBÁLOM A TANÁCSOT!

A KAPZSI SZOMSZÉD LÁTVA A SZEGÉNYEMBER SZERENCSÉJÉT, NOSZA ELADTA NÉGY JÓ LOVÁT, CSIKÓJÁT, TEHENÉT ÉS AZ ÁRÁN KUTYÁKAT VETT ÉS IRÁNY BUDA!

JEGYEZD MEG TE ÖNZŐ, KAPZSI EMBER CSAK EGYSZER VOLT BUDÁN KUTYAVÁSÁR!

Írta: Papp László

Rajzolta: Nagyvári László

Dobra verjük

A krónikások köszönik! Nemrég új csapatotthont avattak a Komárom megyei Súron. A Krónikás őrs mindjárt tollat ragadott, és megköszönte a komáromi járási úttörőelnökség gondoskodását és a Tatabányai 314. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet segítségét. Mi hozzátesszük: a súri gyerekek, sőt a szülők sem maradtak ki a munkából. Igaz, maguknak dolgoztak, a dicséret mégis megilleti őket.

Emlékcserjét ültettek. Most téli álmát alussza a debreceni Kardos utcai iskola udvarán egy bokor. Különleges növény ez: a gyerekek új, lengyel barátaikkal közösen ültették a megismerkedés emlékére. Elhatározták, ugyanolyan gonddal ápolják majd a cserjét, amilyen gonddal a barátságot. Szűkebb pátriájuk testvérvárosából, egy lublini iskolából érkeztek a látogatók. Kisdobosok köszöntötték őket műsorral. Megismerkedésük után a lengyel gyermekszervezet képviselőit úttörőcsapatuk tiszteletbeli tagjaivá fogadták.

Tanösvény. Szokatlanul hangzik ez a tananyag, tankönyv, tankötelezettség és más szigorú kifejezések mintájára készült szó. Amit jelent, az már kevésbé szigorú. Kedves ötlet valósult meg. A Gemenci Erdő- és Vadgazdaság dolgozói egy új ösvényt vágtak a Szekszárd melletti sötétvölgyi tábor közelében. Az ösvényt járó gyerekek megfigyelhetik a táj jellegzetes növényeit, madarait, hüllőit. Kellemes sétát kívánunk! Őrsök, rajok! Találjatok ki valami vonzóbb nevet az új sétautaknak! Így köszönjétek meg a gazdaság dolgozóinak szerető gondoskodását.

Tisztasági őrség. Igen, már ilyen is van. Mégpedig Miskolcon, az avasi új városnegyedben. Az őrség kisdobosokból és úttörőkből verbuválódott. Feladatuk a lépcsőházakban, az épületek környékén és a most készülő játszótereken a tisztaság ellenőrzése. Az egy lakóházban élő gyerekek egy rajba tömörülnek. Vezetőjük egy lakóbizottsági tag. Az őrsvezetőket a gyerekek maguk választják soraikból. Az őrsvezetőknek hetenként tesznek jelentést tapasztalataikról, a rajvezetőknek havonta. A rajvezetőket a lakóbizottsági elnök fogja össze. A gyerekek munkájáról negyedévenként a körzeti iskola igazgatója is tudomást szerez. A kezdeményezés remek! Lehet csatlakozni. Nem kár a fáradságért, mert egy idő után a tisztaság megőrzésén kívül más haszonnal is jár majd a fáradság.

Újévi malacka — mellékletünk leírása. A malacka elkészítése roppant egyszerű. Még a háta-hasa csík cakkjait is gyorsan kivagdoshatjátok, ha először a külső szélén körbe vágjátok, és csak utána (most az egyszer körömollóval) vágjátok ki a pötty nélküli közöket. A hátán levő hosszú fehér csíkot is nyissátok fel. A „százlábú" cakkokat hajtogassátok alá, kenjétek be ragasztóval, illesszétek hozzá a malacka egyik, majd másik oldalát. A füleket, az orrot és a farkát kívülről ragasszátok a helyükre. Hogy a malac farka kunkori legyen, vágjátok fel a csigavonal mentén.

Garai Péter

Aludttej

A tej egy bögrébe feküdt,
álmos volt, így elszenderült,
alvás közben jégre tették,
s végül, álmában – megették!

Kutyabolha

Szőrök között szórakozott
kutyabolha szórakozott.

Szökdécselt és ugrándozott,
és bizony nem kapaszkodott.

Egyszer az eb ugrott nagyot,
s a porban egy bolhát hagyott.

Kedves Coffi! Elmesélem neked a legfurcsább karácsonyi meglepetést. Valaki becsengetett hozzánk. Kiszaladtam, kaput nyitottam – de nem volt kinek. Csak egy nagy csomag állt az utcán, s az oldalán egy levél:

KEDVES CSOKI!
CSINÁLTAM NEKED EGY HÁZAT.
NEM TUDOM, HOGY JÓ LESZ-E,
DE REMÉLEM, ÖRÜLNI FOGSZ
NEKI! EGY ISMERETLEN BARÁT

A csomagban gyönyörű szép házikó volt!

Csakhát kutyaháznak nem lett volna jó, mert szörnyen huzatos. Azonkívül Csoki bent alszik az előszobában, egy

kényelmes kosárban, amit nagyon szeret. Mi a csudát csináljak ezzel a házzal? Játéktartónak nem jó: amit beleteszek az ajtón, az kiesik az ablakon. Én nem férek bele, sajnos...

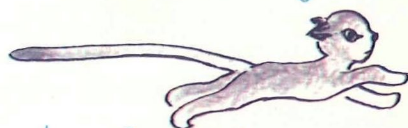

Ülésnek is kényelmetlen. Kipillantottam az ablakon – és

már tudtam is, mire való a házikó! Megnyitottam a kertben a Pocak-féle MADÁR-PRESSZÓT. Örülnek a madarak az ennivalónak, én meg élvezettel figyelem őket. Mégis Csoki a legboldogabb, mert a madarak odacsalják a macskákat. Azóta Csoki egész

nap „dolgozik": őrzi a madarakat és kergeti a macskákat... Boldog 1980-at kíván neked: Pocak

Marék Veronika munkája

Kasza Krisztina negyedikes tanuló munkája, 1035 Budapest, Váradi utcai Általános Iskola

Postafiók 100

Azt hiszem, mindnyájan helyeseltek, ha az új esztendőt csatakiáltással kezdjük. A Mókus őrs küldte Nagykörösről (2750, Dalmady Gy. út 8.).

Hallod, pajtás? Riadó!
Tanulásra hív a szó,
kobakodba jól vésd be,
jó munkával e l ő r e !
Hurrá, hurrá, hurrá!

Ez azért is időszerű, mivel most kaptátok meg az ellenőrző könyvecskébe írt osztályzataitokat.
Vidám rajfoglalkozásról számolt be **Lovas Csilla** és **Ordasi Margit** negyedikes kisdobos (Gomba, Akácfasor 15. 2217)
„Szombaton az alsótagozat kirándulni akart, de az időjárás közbeszólt. Egy darabig énekeltünk, aztán a rajvezetőnk segítségével mini-akadályversenyt rendeztünk. Először elméleti kérdések voltak. Mi az úttörőévünk jelmondata, hogyan kezdődik a kisdobos induló, milyen a szabályos kisdobos egyenruha? Végül kisdobos és úttörődalokat gyűjtöttünk. Ebben az őrs valamennyi tagja segíthetett. Ügyességi versenyünk is volt. Mozaikokból kellett kiraknunk egy képet. Bab és felesborsó válogatásban is ügyeskedhettünk. Majd célbadobás és bekötött szemű egyensúlyozás következett a méterrudak között. Egy másik őrs kuglibábok közt végezte ugyanezt. Játszottunk kiütőcskét is. Első lett a Cica-Mica őrs, második a Pingvin, a harmadik pedig a Mókusok és Delfinek. Mindenki kapott egy szem cukrot. Nagyon jól éreztük magunkat!"
Gondolom, ilyen szobai akadályversenyt másutt is rendeztek. Kíváncsi lennék, milyent — írjátok meg tehát!
Fábián Judit (Hollókő, Szállások u. 4. 3176) már úttörő. Olvassa azért lapunkat. Legutóbb a következőket írta:
„Apukám kőműves, édesanyám varrónő. Van egy háromesztendős húgom, Szilvia. Van egy nagyon jó barátnőm, Nagy Ildikónak hívják és régi a barátságunk. Lakóhelyem szép és szeretem. Hollókő híres a népviseletéről, szép, népi építkezéséről, fatornyú templomáról, múzeumáról és várromjáról. Erről érdekes rege beszél. A XIII. században Kacsics András építette. Nagyon szeretett egy szép asszonyt. Egyszer aztán elrabolta! Akkor épült éppen a vára, hát ott tartotta. Volt azonban az asszonynak egy öreg dajkája. Ez boszorkány volt és az ördöggel cimborált. Az ördögnek sok fia volt. Ezek aztán hollók képében minden éjszaka elhordták azt a követ, melyet az emberek nappal falnak felhúztak. Nem is épült fel a vár — azt mondják!"
Kasza Etelka őrsvezető (Kenderes, Gárdonyi G. u. 1. 5331) a Rakéta őrs levelét küldte el:
„Minket, a 3.c-t a 7.b patronál. Klubdélutánokat rendezünk és erre meghívjuk egymást. Most úszótanfolyamra járunk, már egész ügyesen úszkálunk. Igazán meg kell dicsérni a rakétákat, annyira ügyesek!"
Bártfai Marianna harmadikos rajtitkár (Tiszapalkonya, Táncsics u. 2. 3587) arról számol be, hogy jól működik náluk a kisdobos tanács. A +1-es vállalásuk többféle. Először is közösen takarítják a Hősök kertjét, ez igen jól bevált. Nemrég megbeszélték, hogy az autóbuszmegálló felett vállalnak kisdobos védnökséget, és rendszeresen takarítják.
És Ti, mit csináltok?
Beszámolóitokat továbbra is várja a

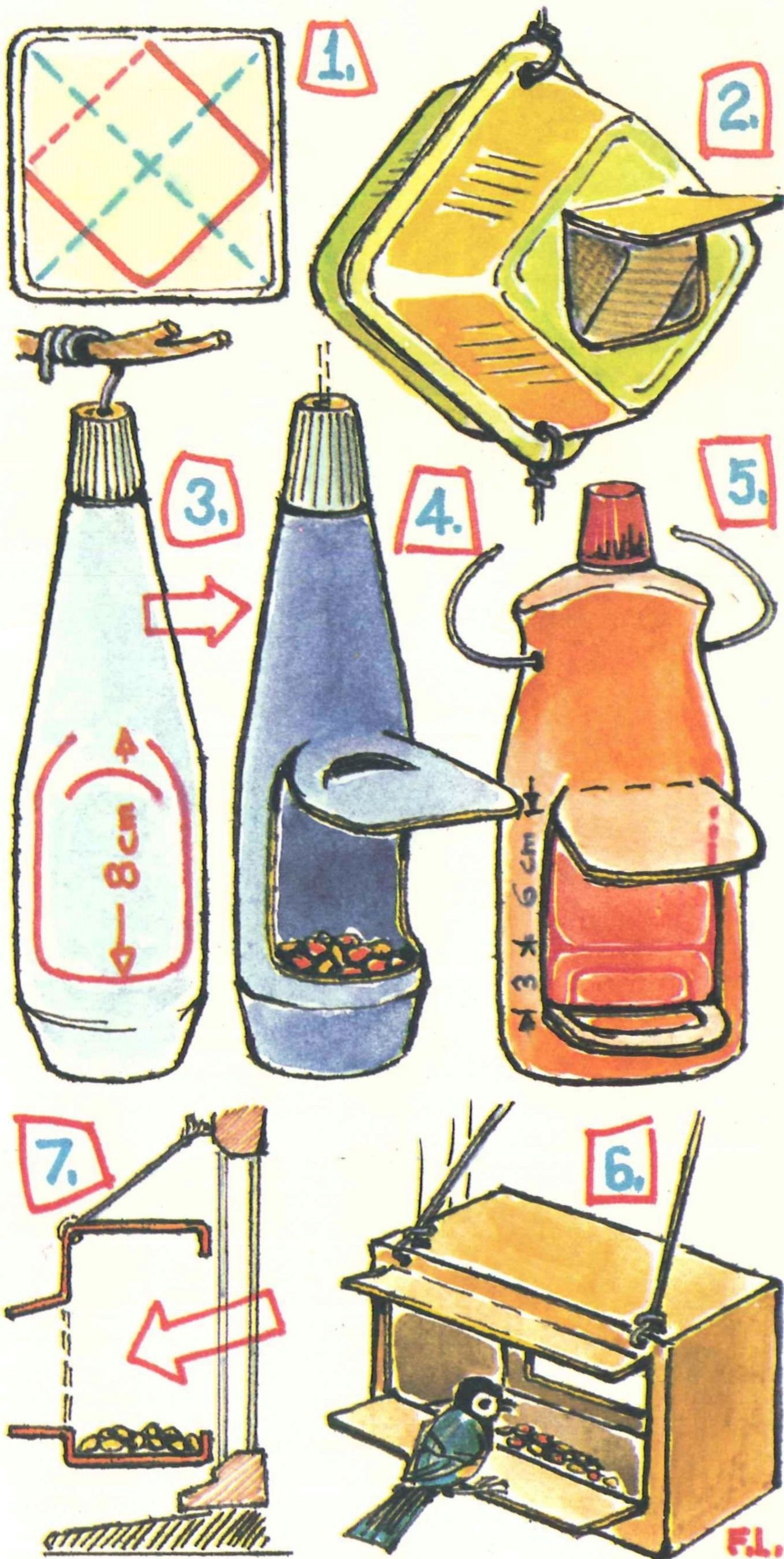
Kisdobos

Ferkai Loránt: Gondolj a madarakra

A hosszú és kemény telet hasznos, féregpusztító énekes madaraink nehezen élik túl, mivel nem jutnak kellő táplálékhoz. Ha azonban elegendő zsiradékhoz, olajos magvakhoz, faggyúhoz jutnak, majdnem bizonyos, hogy megérik a tavaszt. Életben maradásukat tehát elősegítheted azzal, hogy etetőkben tökmagot, szotyolát, kendermagot, avas dióbelet és szalonnát kínálsz nekik.

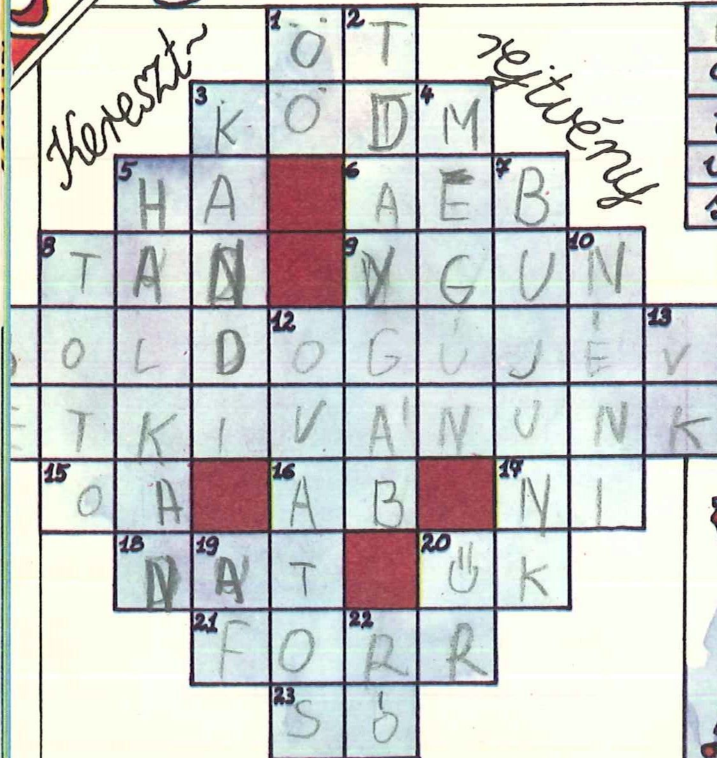
Sokféle etető létezik, néhány egyszerűen elkészíthetőt leírunk itt most számodra. Két kiürült ultrapasztás dobozból készül az egyik, amelyeket egymásra illesztve, ragasztva zárt házikóhoz jutsz. Egyiknek a fenéklapján vágj felnyitható ajtót — előrajzolását az 1. ábrán látod —, alul-felül szúrd át dróttal, hogy fa törzsére kötözhesd, s máris megtöltheted a kész etetőt (2.) magokkal. A nyílás a leggyakoribb széliránnyal ellenkező irányba nézzen, ez általában kelet vagy délkelet. Legalább 2 méter magasra erősítsd, így a macskák nem tudják zavarni az eledelt csipegető madárkákat. Leginkább cinegefélékre számíthatsz, de egyéb éhező madarak is megjelenhetnek.

Henger alakú mosószeres flakonból (3.) is könnyen lesz madáretető, csak a pirossal jelölt vonal mentén ajtócskát kell rajta vágnod s azt felhajtanod (4.). Bármilyen lapos flakon is megfelel a célnak (5.). Kartondobozból, megfelelő kivágásokkal (6.) ablakra szerelhető etetőt barkácsolhatsz, ha belső oldalán is vágsz nyílást (7.), az ablakon át nézheted a magokat csipegető vidám vendégsereget.

Januári fejtörő

Keresztrejtvény

Vízszintes 1. Szám. 3. Ködmön eleje. 5. Feltételes kötőszó. 6. Bea visszafele. 8. Tudomány. 9. Gúny betűi keverve. 11. Jókívánság eleje — 14. A jókívánság folytatása. 15. Kisbabasírás. 16. Az első betűk. 17. Igevégződés. 18. A vízszintes 8. fordítva. 20. Ősapa. 21. Víz teszi a tűzön. 23. Ízesítő.
Függőleges 1. Azonos betűk. 2. Fordítva, elgyengült. 3. Kíváncsiskodó. 4. Elege van belőle. 5. Csendesen (ék. felesleg). 7. Rejtőzünk. 8. Szerencsejáték. 10. Asszony. 11. Igekötő. 12. Elővigyázatos (ék. hiba). 13. V. K. 19. Növény, fordítva. 20. Üresség (ék. hiba). 22. Vés.

Képrejtvény

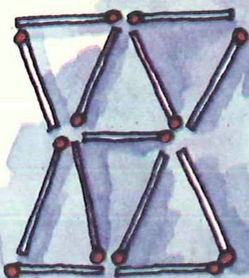

K	O	R	O	S	O	L	X	A
a	t	e	e	a	s	i	v	n
t	t	z	c	n	z	l	e	t
u	ő	s	i	y	i	l	t	a
s		ő	l	i		a	t	l

Egészítsd ki!

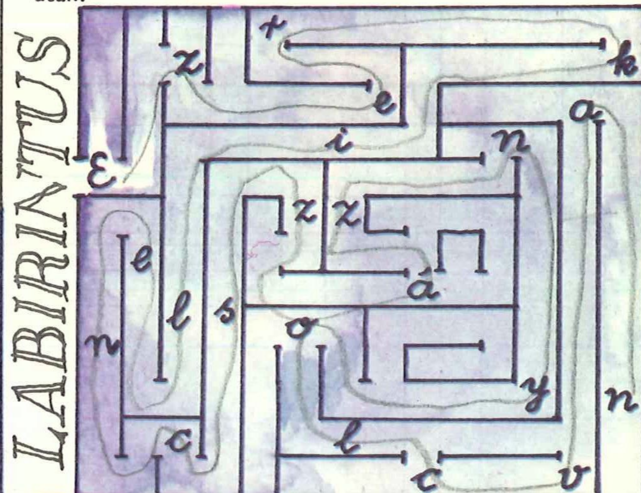
a függőleges sorokban levő neveket a kezdőbetűkkel és az így kapott sort olvasd össze.

Gyufa-rejtvény

Rakd ki gyufából ezt a 6 háromszöget.
Végy el 1 gyufát, hogy csak 4 háromszög maradjon
Végy el 3 gyufát, hogy csak 4 háromszög maradjon
Végy el 4 gyufát, hogy csak 4 háromszög maradjon

A labirintusban haladva olvassátok el a betűket egymás után.

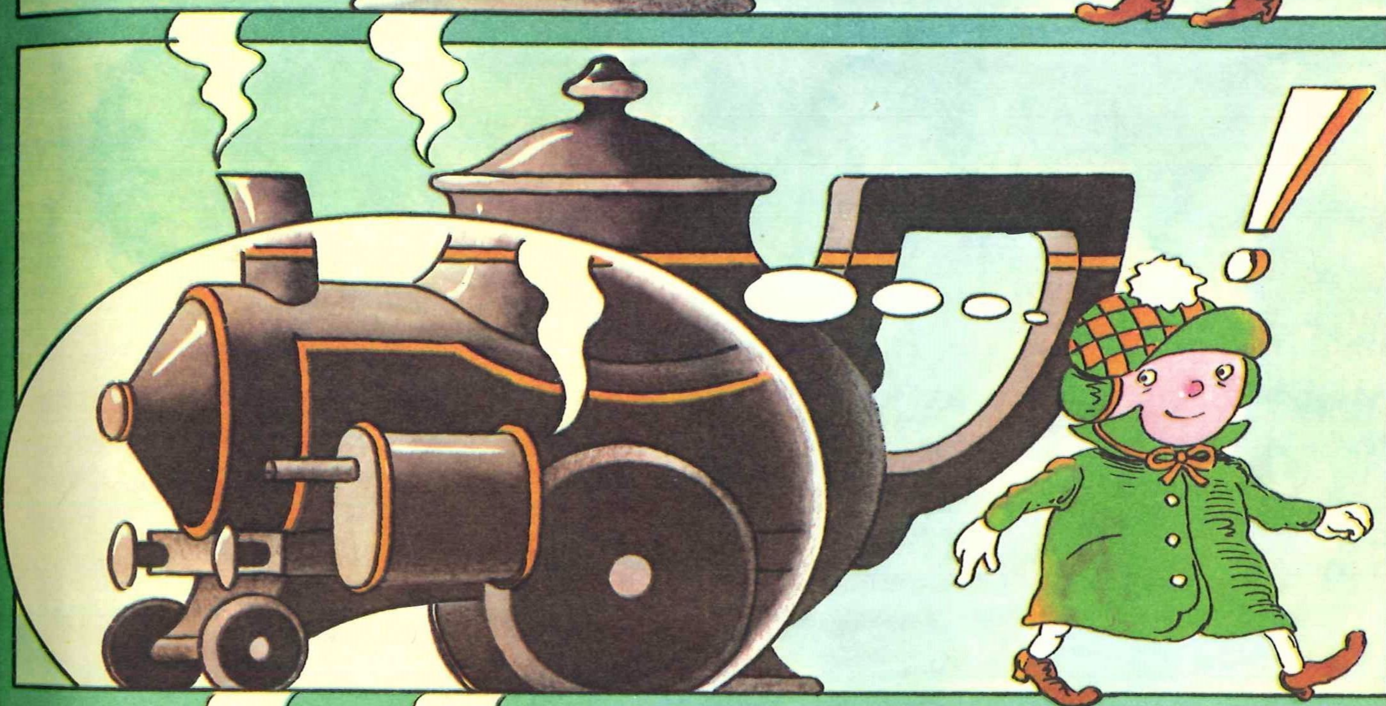

Figyelem: a fejtörő megfejtését írjátok meg, de csak februárban kell beküldenetek a decemberi és februárival együtt.

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja. XXIX. évf. 1. sz.
Szerkesztő: Kelemen Sándor
Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) 1900 Budapest V., József nádor tér 1. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 50,— Ft, I. félévre 30,— Ft, II. félévre 20,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 79.0895. Felelős vezető: Monori István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlapot **Vida Győző** rajzolta. A hátsó címoldal **Szitó Edit** úttörő munkája, 4100 Berettyóújfalu, Malom u. 3.

Vida Győző rajz

Ára: 5,— Ft

